

Βρυξέλλες, 14.10.2019
C(2019) 7331 final

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 14.10.2019

δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1938, σχετικά με τα μέτρα κατοχύρωσης της ασφάλειας εφοδιασμού με φυσικό αέριο και με την κατάργηση του κανονισμού αριθ. 994/2010, για το σχέδιο έκτακτης ανάγκης που υπέβαλε η αρμόδια αρχή της Ελληνικής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

(Το κείμενο στην ελληνική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 14.10.2019

δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1938, σχετικά με τα μέτρα κατοχύρωσης της ασφάλειας εφοδιασμού με φυσικό αέριο και με την κατάργηση του κανονισμού αριθ. 994/2010, για το σχέδιο έκτακτης ανάγκης που υπέβαλε η αρμόδια αρχή της Ελληνικής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

(Το κείμενο στην ελληνική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 2 στοιχείο α) και το άρθρο 8 παράγραφος 2 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2017/1938 («ο κανονισμός»), η αρμόδια αρχή κάθε κράτους μέλους οφείλει να καταρτίσει σχέδιο προληπτικής δράσης («ΣΠΔ») και σχέδιο έκτακτης ανάγκης («ΣΕΑ», από κοινού: «τα σχέδια»). Σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 11 του κανονισμού, τα σχέδια πρέπει να επικαιροποιούνται ανά τέσσερα έτη, εκτός εάν οι περιστάσεις επιβάλλουν συχνότερη επικαιροποίηση. Η διαβούλευση ανάμεσα στις αρμόδιες αρχές που προβλέπεται στο άρθρο 8 παράγραφος 6 διενεργείται πριν από την έκδοση των σχεδίων.

Τα σχέδια (και οι επικαιροποιήσεις τους) πρέπει να βασίζονται στην εκτίμηση επικινδυνότητας, την οποία πρέπει να εγκρίνει και να κοινοποιεί στην Επιτροπή η εκάστοτε αρμόδια αρχή πριν από την έκδοση των σχεδίων σύμφωνα με το άρθρο 7 του κανονισμού. Στην εκτίμηση επικινδυνότητας θα πρέπει να εξετάζονται πλήρως οι κίνδυνοι που επηρεάζουν την ασφάλεια του εφοδιασμού με φυσικό αέριο στο κράτος μέλος με βάση τα κοινά στοιχεία, στα οποία συγκαταλέγεται, μεταξύ άλλων, η εξέταση διαφόρων σεναρίων εξαιρετικά μεγάλης διαταραχής της προσφοράς και της ζήτησης φυσικού αερίου.

Στις 2 Αυγούστου 2019, η αρμόδια αρχή της Ελληνικής Δημοκρατίας, η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας («ΡΑΕ»), κοινοποίησε στην Επιτροπή την εκτίμηση επικινδυνότητας σύμφωνα με το άρθρο 7 του κανονισμού.

Η ΡΑΕ διαβουλευτήκε με τις αρμόδιες αρχές της Ρουμανίας και της Βουλγαρίας επί του σχεδίου έκτακτης ανάγκης που εκπόνησε (εφεξής «ΣΕΑ») και το κοινοποίησε στην Επιτροπή στις 21 Ιουνίου 2019. Η ΡΑΕ εξακολουθεί να μην έχει κοινοποιήσει το σχέδιο προληπτικής δράσης (ΣΠΔ).

Η Επιτροπή, αφού αξιολόγησε το ΣΕΑ βάσει των κριτηρίων που αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφος 8 και του υποδείγματος που προβλέπεται στο παράρτημα VII του κανονισμού, και αφού γνωστοποίησε τα κύρια πορίσματά της στη συντονιστική ομάδα για το φυσικό αέριο στις 19 Μαρτίου και στις 27 Ιουνίου 2019, διατυπώνει τις ακόλουθες παρατηρήσεις για το σχέδιο.

2. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Το σχέδιο είναι σε πολλές του πτυχές λεπτομερές και περιεκτικό. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι ρόλοι και οι ευθύνες των εμπλεκόμενων μερών είναι σαφώς καθορισμένοι και περιγράφονται για όλα τα επίπεδα κρίσης, γεγονός που καταδεικνύει ένα ανεπτυγμένο

σύστημα έκτακτης ανάγκης. Η Επιτροπή εκφράζει επίσης την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι το ΣΕΑ ακολουθεί σε μεγάλο βαθμό το υπόδειγμα που περιλαμβάνεται στο παράρτημα VII του κανονισμού.

Ωστόσο, η Επιτροπή θεωρεί ότι ορισμένα στοιχεία του σχεδίου, τα οποία περιλαμβάνονταν ήδη εν μέρει στη γνώμη της Επιτροπής του 2016¹, δεν είναι πλήρως σύμφωνα με τις απαιτήσεις του κανονισμού.

2.1 Σχέδιο έκτακτης ανάγκης (ΣΕΑ)

Ελλείπουσες πληροφορίες για την περιφερειακή διάσταση του σχεδίου και για τις διατάξεις περί αλληλεγγύης

Η συνεργασία με άλλα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη κατά την εκπόνηση μέτρων προετοιμασίας και άμβλυνσης σε περίπτωση κρίσης έχει καίρια σημασία για τη μεγιστοποίηση της ασφάλειας εφοδιασμού. Το άρθρο 10 παράγραφος 1 στοιχείο ι) του κανονισμού προβλέπει ότι το ΣΕΑ περιγράφει τους μηχανισμούς που χρησιμοποιούνται για τη συνεργασία με άλλα κράτη μέλη. Επιπλέον, το άρθρο 13 του κανονισμού απαιτεί από τα κράτη μέλη να θεσπίζουν, σε πνεύμα αλληλεγγύης, δέσμη διατάξεων για την εξασφάλιση της προμήθειας φυσικού αερίου σε έναν ελάχιστο αριθμό πελατών σε όλα τα κράτη μέλη, καθώς και τις σχετικές προϋποθέσεις (εφεξής «υποχρεώσεις αλληλεγγύης»). Πρόκειται για μέτρο έσχατης ανάγκης που εφαρμόζεται σε ακραίες περιστάσεις. Βάσει του άρθρου 10 παράγραφος 1 στοιχείο ιγ) και του παραρτήματος VII σημείο 8.3 του κανονισμού, τα κράτη μέλη πρέπει να περιγράφουν τις ισχύουσες ρυθμίσεις για την εφαρμογή των υποχρεώσεων αλληλεγγύης που προβλέπονται στο άρθρο 13 του κανονισμού.

Το άρθρο 8 παράγραφος 3 του κανονισμού ορίζει ότι το ΣΕΑ περιλαμβάνει σειρά περιφερειακών κεφαλαίων, σε περίπτωση που μια χώρα συμμετέχει σε διάφορες ομάδες κινδύνου. Σύμφωνα με το παράρτημα VII, οι εν λόγω περιφερειακές ρυθμίσεις θα πρέπει να καθορίζονται στο σημείο 8 του σχεδίου έκτακτης ανάγκης — «Περιφερειακή διάσταση».

Η Επιτροπή σημειώνει ότι το κεφάλαιο 8 του ΣΕΑ δεν έχει περιεχόμενο. Ως εκ τούτου, το ΣΕΑ θα πρέπει να τροποποιηθεί ώστε να περιλάβει τις εν λόγω λεπτομερείς διατάξεις σχετικά με την περιφερειακή συνεργασία και την αλληλεγγύη για κάθε ομάδα κινδύνου στην οποία συμμετέχει η Ελλάδα, όπως ορίζεται στο παράρτημα I του κανονισμού.

Ελλείπουσες πληροφορίες σχετικά με τα βασίζόμενα στην αγορά και τα μη βασίζόμενα στην αγορά μέτρα

Το άρθρο 10 παράγραφος 1 του κανονισμού προβλέπει υποχρεωτικό κατάλογο των στοιχείων που πρέπει να εξετάζονται στο ΣΕΑ, στα οποία συγκαταλέγεται ο προσδιορισμός της συμβολής των μέτρων που βασίζονται στην αγορά για την αντιμετώπιση της κατάστασης σε επίπεδο επιφυλακής και για την άμβλυνση της κατάστασης σε επίπεδο έκτακτης ανάγκης, καθώς και της συμβολής των μη βασιζόμενων στην αγορά μέτρων σε επίπεδο έκτακτης ανάγκης σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 1 στοιχεία η) και θ). Το κοινοποιηθέν ΣΕΑ περιλαμβάνει ποιοτικές πληροφορίες, ωστόσο, δεν περιλαμβάνει ποσοτικές πληροφορίες σχετικά με όλα τα μέτρα. Μολονότι είναι αληθές ότι οι ποσοτικές πληροφορίες για ορισμένα από τα μέτρα περιλαμβάνονται στο σχέδιο προληπτικής δράσης που κοινοποιήθηκε το 2018 (ιδίως για τη δράση A1 — σχέδιο διαχείρισης της ζήτησης και, σε κάποιο βαθμό, για τη

¹ C(2016) 2464 final

δράση A5 — Χρήση αποθεματικού ασφαλείας ΥΦΑ για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας), αυτό δεν ισχύει για τα άλλα μέτρα.

Θα πρέπει επίσης να συμπεριληφθούν περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την υποχρεωτική επαναεριοποίηση, από τον διαχειριστή του ΥΦΑ για τους χρήστες, των ποσοτήτων ΥΦΑ που είναι προσωρινά αποθηκευμένες στην εγκατάσταση ΥΦΑ της Ρεβυθούσας, αποκλειστικά προς όφελος των προστατευόμενων πελατών.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι η ΡΑΕ θα πρέπει να τροποποιήσει το ΣΕΑ ώστε να περιλάβει πληροφορίες σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 1 στοιχείο η) και το άρθρο 10 παράγραφος 1 στοιχείο θ) του κανονισμού, αναφέροντας σαφώς, με ποσοτικούς όρους την αναμενόμενη συνεισφορά καθενός από τα βασιζόμενα στην αγορά μέτρα, καθώς και περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την υποχρεωτική επαναεριοποίηση.

Πληρότητα των μέτρων που πρέπει να ληφθούν σε επίπεδο έκτακτης ανάγκης

Σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 1 στοιχείο ιε) του κανονισμού, το ΣΕΑ θα πρέπει να περιλαμβάνει κατάλογο με προκαθορισμένες δράσεις εξασφάλισης της διαθεσιμότητας αερίου σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης. Η αρμόδια αρχή μπορεί να παρεκκλίνει από τις προκαθορισμένες στο ΣΕΑ δράσεις μόνο σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις εξαιρέσεως (άρθρο 11 παράγραφος 4 του κανονισμού). Κατά συνέπεια, ο κατάλογος των προκαθορισμένων δράσεων που πρέπει να συμπεριληφθούν στο ΣΕΑ πρέπει να είναι πλήρης. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για να εξασφαλιστεί η διαφάνεια όσον αφορά τα μέτρα που πρέπει να εφαρμόζονται σε περίπτωση κρίσης και για να δοθεί η δυνατότητα σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των γειτονικών κρατών μελών, να προετοιμαστούν κατάλληλα.

Το ΣΕΑ που υπέβαλε η ΡΑΕ περιγράφει στο τμήμα 2.3 τα μέτρα που πρέπει να εφαρμόζονται σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης. Ωστόσο, δηλώνεται ρητά πως τα εν λόγω μέτρα αναφέρονται ως παραδείγματα. Σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 1 στοιχείο ιε) και υπό το πρίσμα των κριτηρίων του άρθρου 8 παράγραφος 1 του κανονισμού, τα μέτρα στο ΣΕΑ πρέπει να είναι, μεταξύ άλλων, σαφώς καθορισμένα, διαφανή και επαληθεύσιμα. Ένας απλός κατάλογος παραδειγμάτων δεν αρκεί για τη συμμόρφωση με τις εν λόγω διατάξεις.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι το ελληνικό ΣΕΑ θα πρέπει να τροποποιηθεί ώστε να καταγράφει όλα τα πιθανά μέτρα που πρέπει να εφαρμόζονται σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης.

Ελλείπουσες πληροφορίες σχετικά με τις υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων για τις επιχειρήσεις φυσικού αερίου

Σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 1 στοιχείο ια) του κανονισμού, το ΣΕΑ θα πρέπει να αναφέρει αναλυτικά τις υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων που επιβάλλονται σε επιχειρήσεις φυσικού αερίου και, εφόσον είναι σκόπιμο, σε επιχειρήσεις ηλεκτροδότησης, σε επίπεδο επιφυλακής και σε επίπεδο έκτακτης ανάγκης. Το ελληνικό ΣΕΑ δεν παρέχει σχετικές πληροφορίες.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι το ελληνικό ΣΕΑ πρέπει να τροποποιηθεί ώστε να συμπεριλάβει τις εν λόγω πληροφορίες.

Ελλείπουσες πληροφορίες σχετικά με τις δοκιμές έκτακτης ανάγκης.

Σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 3 και το παράρτημα VII του κανονισμού, το ΣΕΑ θα πρέπει να αναφέρει το χρονοδιάγραμμα των δοκιμών έκτακτης ανάγκης, καθώς και τους εμπλεκόμενους παράγοντες και τις σχετικές διαδικασίες. Το κοινοποιηθέν ΣΕΑ δεν περιλαμβάνει τις εν λόγω πληροφορίες, παρότι υπάρχει ειδικό κεφάλαιο για τις δοκιμές έκτακτης ανάγκης.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι το ΣΕΑ θα πρέπει να τροποποιηθεί ώστε να συμπεριλάβει τις προαναφερόμενες ελλείπουσες πληροφορίες.

2.2 Άλλες παρατηρήσεις

Εκτός από τις ουσιαστικές παρατηρήσεις που αναφέρθηκαν ανωτέρω, η Επιτροπή θα ήθελε να επιστήσει την προσοχή της ΡΑΕ σε ορισμένα άλλα στοιχεία του σχεδίου, τα οποία δεν εγείρουν απαραιτήτως ανησυχίες από νομική άποψη όσον αφορά το συμβιβασμό τους με τα στοιχεία που αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφος 8 του κανονισμού, αλλά που μπορούν να παράσχουν χρήσιμη καθοδήγηση στην αρμόδια αρχή για μελλοντικές τροποποιήσεις των σχεδίων.

- Το κοινοποιηθέν ΣΕΑ περιγράφει λεπτομερώς τους ρόλους και τις ευθύνες των διαφόρων φορέων στα διάφορα επίπεδα κρίσης. Ωστόσο, για λόγους μεγαλύτερης συνέπειας, η Επιτροπή προτείνει τα διαγράμματα ροής να περιλαμβάνουν τις ροές πληροφοριών όχι μόνο μεταξύ συμμετεχόντων μερών στην Ελλάδα, αλλά και με παράγοντες εκτός Ελλάδας: την Επιτροπή, τις αρμόδιες αρχές άλλων σχετικών κρατών μελών, το Κέντρο Συντονισμού Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών (ΚΣΑΕΑ) της Επιτροπής κ.λπ.
- Αν και το κοινοποιηθέν ΣΕΑ αναφέρει εν συντομία σε διάφορα κεφάλαια την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ φορέων στους τομείς της ηλεκτρικής ενέργειας και του φυσικού αερίου, οι παρεχόμενες πληροφορίες παραμένουν επιφανειακές. Για λόγους μεγαλύτερης συνέπειας, η Επιτροπή συνιστά να περιληφθεί στο κεφάλαιο 3 λεπτομερής περιγραφή των μηχανισμών εξασφάλισης του κατάλληλου συντονισμού μεταξύ των βασικών παραγόντων στους τομείς του φυσικού αερίου και της ηλεκτρικής ενέργειας.
- Το ελληνικό ΣΕΑ ακολουθεί εν πολλοίς το υποχρεωτικό υπόδειγμα που περιλαμβάνεται στο παράρτημα VII του κανονισμού. Ωστόσο, η διαδικασία για την εφαρμογή κάθε μέτρου, η αντίστοιχη ροή των πληροφοριών και η αναμενόμενη συνεισφορά του (που επί του παρόντος απουσιάζουν, βλέπε σχόλιο στο τμήμα 2.1) θα πρέπει να περιγράφονται ανά μέτρο, ώστε να διευκολύνεται η ανάγνωση του ΣΕΑ και να ενισχυθεί η διαφάνεια όσον αφορά την εφαρμογή κάθε μέτρου.
- Η Επιτροπή συμβουλεύει τη ΡΑΕ να περιγράψει με περισσότερες λεπτομέρειες τα μέτρα άμβλυνσης των επιπτώσεων ενδεχόμενης διαταραχής του εφοδιασμού με φυσικό αέριο στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας που περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο 3. Επιπλέον, η Επιτροπή προτείνει να αναφέρεται σαφώς σε ποιο επίπεδο κρίσης μπορεί να ενεργοποιείται το εκάστοτε μέτρο.

3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Με βάση την ανωτέρω εκτίμηση και σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 8 στοιχείο δ) του κανονισμού, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι κάποια στοιχεία του ΣΕΑ δεν συμμορφώνονται με ορισμένες διατάξεις του κανονισμού.

Η Επιτροπή ζητεί από τη ΡΑΕ να τροποποιήσει το ΣΕΑ λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τις ανησυχίες που εξέφρασε η Επιτροπή στην παρούσα γνώμη και να κοινοποιήσει το τροποποιημένο ΣΕΑ στην Επιτροπή εντός τριών μηνών σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 9 του κανονισμού.

Η εκτίμηση της Επιτροπής που διατυπώνεται στην παρούσα γνώμη δεν προδικάζει οποιαδήποτε θέση μπορεί να λάβει έναντι της Ελληνικής Δημοκρατίας όσον αφορά το συμβιβασμό των εθνικών μέτρων με το δίκαιο της Ένωσης, μεταξύ άλλων και στο πλαίσιο διαδικασίας επί παραβάσει και της επιβολής των κανόνων ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων περί κρατικής ενίσχυσης.

Η Επιτροπή θα δημοσιεύσει την παρούσα γνώμη. Η Επιτροπή δεν θεωρεί εμπιστευτικές τις πληροφορίες που περιέχει η γνώμη, ιδίως όσον αφορά το ΣΑΕ, το οποίο είναι διαθέσιμο στο κοινό. Η ΡΑΕ καλείται να ενημερώσει την Επιτροπή εντός πέντε εργάσιμων ημερών από την παραλαβή της γνώμης εάν θεωρεί ότι περιέχει εμπορικά ευαίσθητες πληροφορίες, ο εμπιστευτικός χαρακτήρας των οποίων πρέπει να διατηρηθεί.

Βρυξέλλες, 14.10.2019

Για την Επιτροπή
Miguel ARIAS CAÑETE
Μέλος της Επιτροπής

